

”Føler du dig åndeligt tom, og leder du efter noget mere? Måske er det Guds nærvær og kraft i Helligånden, du savner. I *Kraft fra det høje* deler Francis Chan et livsforandrende budskab om Helligåndens kraft og Åndens ønske om at slippe denne kraft løs i vores dagligdag.”

Craig Groeschel, præst og grundlægger af LifeChurch og forfatter til bl.a. *It. How Churches and Leaders Can Get It and Keep It* og *The Christian Atheist*

”Man har ofte hørt sagt, at Helligånden er Guddommens Askepot. Men ingen menighed og ingen kristen kan bevare sin sundhed eller nå til modenhed uden at leve i Ånden og lade sig lede af ham. Denne bog er en påkrævet påmindelse og en oplivende opmuntring til at træde ind i et nærmere forhold til Kraften fra det høje.”

Simon Ponsonby, præst ved St. Aldates Church, Oxford og forfatter til bl.a. *Pursuit of the Holy, God Inside Out* og *Different: Living the Holy Life*

”Og se, jeg sender det, min fader har lovet jer;
men bliv i byen, indtil I bliver iført kraft fra det høje.”

Luk 24,49

”... og disciplene blev fyldt af glæde og Helligånd.”

ApG 13,52

FRANCIS CHAN

med Danae Yankoski

KRAFT FRA
DET HØJE

FYLDT AF GLÆDE OG HELLIGÅND

Francis Chan
Kraft fra det høje

© ProRex Forlag 2019
www.prorex.dk
6070 Christiansfeld

Originally published in English under the title
Forgotten God

© 2009 Francis Chan

Published by: David C Cook, 4050 Lee Vance View
Colorado Springs, Colorado 80918 U.S.A.

All rights reserved.

Kopiering må alene ske i henhold til lov om
ophavsret af 14. juni 1995 med efterfølgende ændringer.

Bibelttekster bringes med tilladelse fra
Det Danske Bibelselskab
og er fra den autoriserede oversættelse af Bibelen fra 1992.
© Det Danske Bibelselskab 1992

Oversættelse: Helge Hoffmann

Omslag: David Wanninger
Bagside: Photo by Daley Hake

Tilrettelægning og sats: Christian Larsen, ProRex Forlag

Tryk: CPI

ISBN 978 87 7068 156 8

Til Rachel,
min datter og ven:

Du aner ikke, hvor meget det glæder mig
at se Ånden leve i dig.

Lad os følge ham sammen, i al evighed.

Indhold

Indledning	11
1 Jeg har Jesus, hvad skal jeg så med Helligånden?	23
2 Hvad er du bange for?	43
3 Grundlæggende teologi om Helligånden	65
4 Hvorfor søger du Ånden?	87
5 Et ægte forhold	109
6 Glem alt om hans plan for dit liv	127
7 En overnaturlig kirke	151
Efterskrift	174
Noter	181
Om forfatteren	184

En tak

Tak til Lisa og børnene, fordi de støtter mig, når jeg prøver at føre vores familie derhen, hvor Ånden leder os. Jeg ved godt, det ikke altid er så nemt.

Tak til ældsterådet i Cornerstone Church for jeres tålmodige og åndsinspirerede vejledning til mig. Jeg elsker at tjene med jer ved min side.

Tak til Danae. Jeg kunne aldrig have gjort det her uden dig. Du har en særlig gave, og jeg beundrer din trofasthed mod sand bibelsk kristendom.

Tak til Don og Jenni på D.C. Jacobson & Associates – for jeres vejledning.

Tak til alle på David C. Cook – for alt jeres arbejde.

Tak til Jesse og Reesh, Keith og Kristi, Gene og Sandra, Chris og Julie, Jim og Sherry, Ted og Sandy, Frank og Christy, Adam og Steph, Bill og Kathleen, Brice og Shelene, Mark og Jen, Doug og Frani, Kevin, Paul. I har egentlig ikke hjulpet mig med det her, men I er mine gode venner, og det er altid sjovt at se sit navn på tryk.

Indledning

For en tid siden lancerede jeg begrebet ”Den glemte Gud” som synonym for Helligånden. Måske synes du, det er en lidt overdrevet betegnelse? Måske mener du, at selv om kirken tilsyneladende fokuserer lidt for meget på andre ting, er det for meget sagt, at vi ligefrem har *glemt* Helligånden. Det synes jeg ikke.

I mine øjne bliver Helligånden i alt for høj grad overset og i daglig praksis glemt. Ingen kristen vil selvfølgelig benægte Helligåndens eksistens, men jeg er sikker på, at der er mange millioner kirkegængere, som ikke med overbevisning kan sige, at de har oplevet Helligåndens nærvær eller aktive virke i deres liv gennem det sidste år. Mange af dem regner det slet ikke for en mulighed.

Succeskriteriet i kirken er mere antal deltagere, end det er Helligåndens virke i menigheden. Forestillingen, om at kirken skal være ’underholdende’, vandt frem i 80’erne og 90’erne, og selv om det måske sparede os for at kede os massivt et par timer hver uge, fyldte det også kirkebænkene med selvoptagede forbrugere frem for at fylde dem med selvopofrende tjenere, der lyttede til Helligåndens vejledning.

Måske er vi blevet så vant til og trygge ved den nuvæ-

rende tilstand i vores kirker, at vi har svært ved rigtig at erkende problemets alvor. Men hvad nu, hvis du var vokset op på en øde ø uden andet end Biblen at læse i? Forestil dig, at du efter tyve år blev reddet og kort efter deltog i en typisk evangelisk gudstjeneste. Du ville givetvis blive chokeret (af mange grunde, men det er en anden historie). Hvis du blot havde læst Biblen uden at komme i kontakt med dagens almindelige kirkekultur, ville du være overbevist om, at Helligånden er lige så vigtig for livet i troen, som ilt er det for livet i almindelighed. Du ville være opmærksom på, at Helligånden ledte de første kristne til at udrette utrolige ting; til at leve liv, der var fuldstændig fremmede for den kultur, der omgav dem; og til at udbrede evangeliet om Guds nåde i hele verden.

Der er et grelt modsætningsforhold mellem det, vi i Biblen læser om Helligånden, og det, der i dag praktiseres i de fleste kirker og blandt mange troende. I mange moderne kirker ville en forhenværende kristen eneboer blive rystet over Helligåndens tilsyneladende fuldstændige fravær i menighedslivet. Det er i mine øjne kirkens store problem.

Hvis jeg var Satan, og mit ultimative mål var at stikke en kæp i hjulet på Guds rige og planer, ville en væsentlig del af min strategi være at få de troende til at ignorere Helligånden. I dag er denne strategi i udstrakt grad lyk-

kedes (og i mine øjne er dette en meget udbredt sygdom i Kristi legeme), og det er en væsentlig årsag til vores store utilfredshed med menighedslivet og vores deltagelse i samme. Vi kan godt mærke, at der mangler noget meget væsentligt, og denne følelse kan blive så stærk, at den driver mennesker helt væk fra kirken og fra Guds Ord.

Jeg tror, at det *noget*, der mangler, i virkeligheden er *nogen*, nemlig Helligånden. Uden Ånden virker mennesker i deres egen kraft og opnår derfor ikke mere end menneskelige resultater. Verden lader sig ikke forandre af den kærlighed og de gerninger, mennesker selv kan præstere. Ingen gruppe af mennesker kan inspirere og udruste kirken til at være et lys i verden uden Helligåndens medvirken. Når de troende derimod lever i Åndens kraft, bliver de vidnesbyrd om Guds væsen og hans gerning. Så bliver kirken uvægerligt et lys i verden, og verden vil uvægerligt bemærke det.

Mens jeg skrev denne bog, blev et bestemt spørgsmål ved med at rumstere i mit baghoved: Hvordan skulle noget menneske kunne skrive sandt om selveste Gud Helligånd? Emnets hellige karakter skræmmer mig mere end

noget andet, men synes mig også af større betydning for Guds kirke over hele jorden end noget andet, især i den vestlige verden, hvor Helligånden i høj grad glimrer ved sit fravær i de fleste af vores kirker. Jeg skriver så afgjort ind i en vestlig sammenhæng, for jeg ved, at der er væsentligt mere liv og vækst i Helligånden i Kristi legeme på kontinenter som Afrika, Sydamerika og Asien. Jeg ved også, at Gud handler suverænt på forskellige tider og steder, og at det kan være en del af forklaringen på forskellen imellem os og dem. Samtidig er jeg imidlertid overbevist om, at Helligånden nødvendigvis må være mere aktiv og synlig der, hvor mennesker længes desperat efter ham, ydmygt søger ham og ikke lader sig distrahere af jagten på rigdom og velbehageligheder (som vi gør det).

I dag blafrer lyset i den vestlige verdens kirke og truer med helt at gå ud, fordi vi har givet efter for denne verden og dens værdier og prioriteringer. De fleste kan godt se, at vi har et problem, men de færreste forsøger at gøre noget ved det, og de fleste af dem, der prøver, søger de forkerte løsninger. I stedet for at tale meningsfuldt og klogt til vores kultur har vi givet efter for denne kultur i en sådan grad, at de troende ofte ikke er til at skelne fra andre mennesker. Jeg ved ikke, om det er et kald eller ren og skær desperation, der får mig til at skrive dette. I virkeligheden har jeg ingen 'ret' til at skrive denne bog,

men det er en bog, der trænger til at blive skrevet. Derfor har jeg nu sat pennen til papiret i tillid til, at Gud derigennem vil udvirke noget godt, til hans ære.

Helligånden har altid og alle vegne afgørende betydning, men i dag har vi måske mere desperat brug for ham end nogensinde før her i vores del af verden. Når Helligånden sætter sig i bevægelse, kan intet standse ham, men når vi ikke giver ham plads, bærer vores liv ingen ægte frugt – uanset hvor stor energi eller hvor mange penge vi skyder i vores projekter. Når kirken bliver et rent menneskeligt foretagende, bliver den ganske enkelt irrelevant. Vi bliver aldrig, hvad Gud har skabt os til at være, hvis vi i vores liv og i vores menigheder ikke giver plads for Helligåndens nærvær og gerning.

Måske er det ikke så meget teologi, vi mangler, men mere teologisk *integritet*. Mange ved det vel dybest set godt, men har ikke mod til at indrømme for sig selv og andre, hvor stort modsætningsforholdet er mellem, hvad vi ved, og hvordan vi lever. Der er skrevet hundredvis af teologiske afhandlinger om Helligånden og Treenigheden. Denne bog er ikke en ny af slagsen. Hvis jeg skal beskri-

ve det budskab, jeg i denne bog forsøger at udtrykke, må det blive med ord som *indlysende, overset og altafgørende*.

I de følgende kapitler vil jeg se nærmere på, hvad vi ved om Guds Helligånd fra Biblen. Vi skal gå i dybden med nogle grundlæggende skriftsteder om Helligånden og tale om, hvordan mange af os misbruger, misforstår og ligefrem frygter ham. Jeg håber, at vi ved at tale ærligt om tingene kan sætte os ud over vores nuværende holdning og forståelse og indtræde i et tættere fællesskab med Ånden, så vi kan begynde at erfare hans nærvær og virke dag for dag eller ligefrem time for time. Ved at holde trit med Ånden vil vi forhåbentlig blive i stand til at dele med hinanden, hvad han *gør nu*, i stedet for, hvad han *gjorde* for måneder eller år siden. Så kan vi minde hinanden om den styrke og visdom, Ånden stiller til rådighed for os, og i fællesskab bede om mere. Når vi stoler på Åndens løfter, vil vi blive løftet ud af vores mismod og apati. Så kan vi begynde at leve optimistisk og tilidsfuldt, finde styrke i vores svaghed og bære Åndens frugter.

Det er min bøn, at du må opleve en forandring i dit liv, der avler en forbavselse som denne: ”Men da de så Peters og Johannes’ frimodighed og blev klar over, at de var jævne og ulærde mænd, undrede de sig; de vidste, at de havde været sammen med Jesus” (ApG 4,13).

Det bliver sikkert ikke nemt at læse denne bog. Uanset hvilken kristen tradition du kommer fra, har du sikkert forenklete og fejlagtige opfattelser af Helligånden med i bagagen. Under læsningen må du forsøge at lægge alt dette fra dig og åbne dig for, hvad Gud ønsker at lære dig. Er du parat til det?

Nogle af jer vil uvilkårligt blive bekymrede, bare I hører ordet *Helligånden*, af frygt for at jeg vil servere et vildt karismatisk budskab. Andre vil måske tænke på ekstremt konservative kristne, der aldrig rigtig anerkender Helligånden hverken i ord eller gerning, og håbe, at jeg ikke er en af dem. Mange har forudfattede meninger (ofte velbegrundede), og der findes mange forskellige former for misbrug i hver sin ende af spektret.

Nogle mennesker taler meget om – praler måske ligefrem af – Helligånden, men bærer ikke hans frugt i deres liv. Andre kommer med teoretiske og dybsindige overvejelser om Helligånden, men erfarer aldrig hans gerning i deres liv. Andre igen ignorerer nærmest Helligånden i praksis og oplever så selvsagt heller ikke meget fællesskab med ham. Endelig er der de sjældne tilfælde, hvor et menneske ikke taler meget om Helligånden, men med sit liv vidner om hans nærvær og gerning.

Nu vil nogle sikkert ønske, at jeg sagde noget om at finde en sund balance mellem usunde ekstremer, men det er ikke min dagsorden. Det er en stor fejltagelse at søge 'balance', når vi taler om Gud. Gud er ikke bare noget, vi skal blande ind i resten af vores liv i passende mængder. Gud ønsker, at vi indbyder ham til at gennemtrænge hele vores liv og hele vores væsen. Hvis man stræber efter en 'sund balance', hvad Helligånden angår, så går man på forhånd ud fra, at der er nogle, som har for meget Helligånd, og nogle, som har for lidt. Men jeg har endnu ikke mødt *noget* menneske, som havde for meget Helligånd. Jeg har måske nok mødt nogen, der taler for meget om Helligånden, men ikke nogen, der er for åndsfulde.

Er det overhovedet muligt at få for meget eller bare at få nok af Gud? Findes der et punkt, hvor et menneske kan stille sig tilfreds med den mængde nærvær og visdom og kraft, han eller hun får fra Gud? I mine øjne er det en umulighed. Får hvert eneste møde med Gud os ikke bare til at længes mere efter ham?

Forstå mig ret. Dette er ikke et kald til hovedløs ekstremisme, men blot en anerkendelse af, at den troende aldrig når til ende med Gud. Gud er uendelig, vi er endelige, og derfor vil der altid være mere for os at finde: større erkendelse af hans væsen, dybere erfaring af hans

kærlighed og større oplevelse af hans kraft i tjenesten for ham.

Jeg kan ikke sige præcis, hvad der sker, når du indrømmer, at du aldrig vil kunne erkende eller erfare Helligånden fuldt ud, men vælger alligevel at søge ham. Jeg ved bare, at hvis du overgiver dig helt til Ånden, vil det forherlige Kristus og ikke dig (Joh 16,14).

Problemets kerne er ikke, at vi kan få for meget af Gud, men at vi giver ham for lidt. Når et menneske siger: ”Jeg vil gerne have en lille smule Gud, tak,” siger han eller hun vel i virkeligheden: ”Jeg vil helst ikke give Gud råderet over det, jeg regner for allervigtigst i mit liv, så jeg holder lige det her for mig selv, og det der, og også det der for resten ...”

Men sådan spiller klaveret ikke. Biblen viser os, at det eneste sande og helt nødvendige er at overgive hele sit liv til Helligånden og gøre sig fuldstændig afhængig af ham.

I sit første brev til korintherne skriver Paulus, at hans ord til dem ikke var ”overtalende visdomsord”, men derimod kom med ”Ånd og kraft som bevis, for at jeres tro

ikke skulle afhænge af menneskers visdom, men af Guds kraft” (2,4-5).

I kirken i dag møder jeg ofte en masse snak og en facade af menneskelig visdom, men ser ikke meget til Guds nærvær og kraft. Oplever du det samme?

Jeg er træt af snak om Gud. Jeg vil gerne se Gud arbejde gennem mig, gennem Cornerstone Church og gennem Kristi legeme over hele verden. Jeg ved, at der er mere at få. Det ved vi alle. Derfor har jeg skrevet denne bog – for sammen med dig at udforske, hvordan Gud har kaldet os til mere gennem Helligåndens nærvær og kraft.

Jeg nægter at leve resten af mit liv der, hvor jeg nu befinder mig; jeg nægter at stagnere. Misforstå mig ikke: Gud har allerede gjort meget i mit liv, og det er jeg taknemmelig for. Men der er mere af Ånden og mere af Gud at finde, end nogen af os oplever nu. Jeg vil gerne videre i mit liv med Gud – ikke bare intellektuelt, men med hele mit væsen.

Lad os begynde på denne bog med et oprigtigt ønske om at erfare mere af Helligånden. Gud give, at vi må åbne vores hjerter og vores liv for hans nærvær og gerning på en mere gennemgribende måde end nogensinde før. Gud give, at vi gennem Helligåndens kraft og nærvær må blive forvandlede, så vi ikke er de samme, når vi er færdige her.

Med Biblen som udgangspunkt

Noget af det første, jeg lærte på teologistudiet, var forskellen mellem *eksegese* og *eisegese*.

Eksegese: Et forsøg på at finde frem til tekstens iboende mening med udgangspunkt i teksten selv.

Eisegese: Det at læse en subjektiv, forudfattet mening ind over en tekst.

Jeg blev undervist i kun at bruge eksegese til at fortolke Biblens tekster. Begynd med Biblens egne ord, bed Helligånden om at vejlede dig og prøv så at finde frem til tekstens budskab. Det er Helligånden, der har inspireret Biblens forfattere, så hvem skulle bedre kunne hjælpe os til at forstå Biblen? Skrifterne fortæller os, at Ånden ikke bare har inspireret Biblen, men også kan udlægge den for os i dag (1 Kor 2,12-16 og 2 Tim 3,16).

Begrebet *eksegese* kommer af et græsk ord, der betyder "at føre ud fra". Det fungerer som nævnt på den måde, at man starter med teksten og derpå forsøger at uddrage dens mening. I eisegesen, derimod, begynder man med en ide eller en overbevisning og søger så efter bibelvers, der kan bekræfte ens mening. Jeg blev advaret mod eisegese, og det med god grund. Faren ved det er, at vi kan tage bibelvers ud af deres sammenhæng og bruge dem som støtte for næsten et hvilket som helst synspunkt.

Mennesker har i tidens løb brugt denne fortolkningsmåde til at retfærdiggøre grådighed, begær, vold og utallige andre synder. I en sekt bruger man også eisegese til at retfærdiggøre sin lære. I erkendelse af dette begyndte vi i Cornerstone at spørge os selv, om der var nogle områder af vores liv, hvor vi gjorde os skyldige i den samme fejl.

I virkeligheden kan vi jo nemt give os selv lov til at leve stort set, som vi vil, ved at håndplukke skriftsteder, der synes at vise, at sådan må man gerne leve. Men hvordan ville det blive, hvis vi begyndte at leve *eksegetisk*? Hvis vi altid tog udgangspunkt i Biblen og lod den diktere vores handlinger, hvordan ville vi så leve?

Jeg tror, mange mennesker har dannet sig deres forestillinger om Helligånden ved hjælp af eisegese. Mange af os har i virkeligheden klippet de vers og ideer ud, som vi kan leve med, og ud fra dem sammensat vores opfattelse af Helligånden. Det sidste, jeg ønsker at gøre, er at præsentere dig for min egen 'collage' af Helligånden. I denne bog vil jeg forsøge at præsentere nogle kernesandheder, som troende har fundet frem til om Helligånden – sandheder, en åndsfyldt troende ville nå frem til, hvis han eller hun søgte forståelse ved at tage udgangspunkt i Biblens tale.

Kapitel 1

Jeg har Jesus, hvad skal jeg så med Helligånden?

Vi kan lige så godt se det i øjnene: det åndelige niveau hos os er ikke højt. Vi har målt os selv ud fra os selv, indtil ethvert incitament til at søge et højere åndeligt stade er så godt som forsvundet ... [Vi] har efterlignet verden, søgt almindelig anerkendelse, konstrueret nydelser, der kan bruges som substitut for Herrens glæde, og fremstillet et billigt, syntetisk drivmiddel til erstatning for Helligåndens kraft.

– A.W. Tozer –

Jeg er overbevist om, at kirken har et desperat behov for at give plads til, at Guds Ånd kan få sin vilje. Vi er sikkert enige om, at vores kirker har et problem; at der er noget galt. Det er nok meget sværere at blive enige om, hvad vi kan og bør gøre ved det. De fleste mennesker kæder ikke den grundlæggende mangel, som de fornemmer i kirken, sammen med et behov for Helligånden.

For nogen tid siden gik det for alvor op for mig, hvor

dårlige vi er til ærligt at vurdere os selv og vores holdning – især hvad Helligånden angår. Det begyndte, da to Jehovas vidner bankede på min dør og forsøgte at starte en samtale. Jeg havde travlt, så jeg var parat til at afvise dem, men da de begyndte at afprøve deres samtaleteknik på mig, fik jeg alligevel lyst til at bruge nogle minutter på at udfordre dem. Jeg fortalte dem så på en pæn måde, at deres lære om Jesus stødte mig, fordi de sagde, at Jesus var den samme som ærkeenglen Mikael. Jeg forklarede, at jeg mener, Jesus er langt mere end bare en engel blandt flere. Jeg tror, at han er Gud. Dertil svarede mine gæster: ”Nej, Jesus/Mikael er *den eneste* ærkeengel. Der findes ingen andre ærkeengle.” Jeg bad dem så om at slå op i deres bibel på Dan 10,13, hvor der står: ”Mikael, en af de fornemste fyrster, kom mig til hjælp.” Jeg påpegede, at i dette skriftsted omtales Mikael helt tydeligt som én blandt flere fyrster (eller ærkeengle).

Det bragte dem lidt ud af fatning. De sagde, at de aldrig havde hørt eller læst dette før. Nu, hvor jeg havde fanget deres opmærksomhed, fortsatte jeg: ”Jeg tror ikke, I kan se mig i øjnene og sige, at I en dag satte jer ned for at finde Gud, læste i Biblen og nåede frem til den konklusion, at Jesus er den samme som ærkeenglen Mikael. Det ville ingen kunne konkludere ud fra Biblen. I tror kun på det, fordi I er blevet belært om det. Men jeg ønsker ikke at

stå her og prøve selv at belære jer.” Derpå udfordrede jeg dem til selv at læse Biblen i stedet for bare at acceptere, hvad andre påstår, der står i den. Da de gik, sagde de, at det ville de overveje at gøre.

Efter den samtale var jeg lidt stolt af mig selv, fordi jeg havde 'besejret' de to vidner og fået dem til at sætte spørgsmålstegn ved deres dogmer. Samtidig kunne jeg dog ikke lade være med at tænke på, om jeg nu også havde været helt fair over for dem. Havde *jeg* måske nogensinde sat mig ned med Biblen og på egen hånd søgt den klare sandhed? Eller havde jeg ligesom mine gæster i virkeligheden bare slugt det råt, som jeg havde hørt fra andre?

Det fik mig til at begynde at læse Biblen, som om jeg aldrig havde læst den før. Jeg bad Ånden om at gøre Ordet "levende og virksomt" for mig, selv om jeg allerede gennem mange år havde læst i Biblen. Jeg bad Gud om, at hans Ord måtte "trænge igennem", så det kunne befri mig for de falske "tanker og meninger", jeg måske havde tillagt mig (Hebr 4,12). Det er en rigtig god øvelse for os, der gennem mange år har levet i en kirkelig kultur.

Der er naturligvis også en fare ved det, for Biblen lægger selv op til, at den skal tolkes i sammenhæng med og under ansvar over for et samfund af troende. Men selv om vi holder os dette for øje, vil mennesker, der gennem

mange år har levet i en kristen 'osteklokke', helt sikkert have godt af at søge ud i frisk luft og prøve at vurdere, i hvor høj grad de egentlig tænker og lever bibelsk.

De fleste af os mener, at det, vi tror på, er det rigtige (selvfølgelig gør vi det – hvorfor skulle vi ellers tro på det), men er måske aldrig nået frem til en overbevisning på egen hånd. Vi har måske ofte bare accepteret det, når andre sagde: "Sådan er det." Problemet er, at meget af det, vi får serveret som sandhed, bundes mere i vores kulturelle tradition eller vores ønske om at finde en formel, vi kan leve med, end det bundes i Biblen.

Jeg tror, vi vil gøre klogt i at gå tilbage til kilden og tage vores tro op til overvejelse, ligesom jeg bad de to Jehovas vidner ved min dør om at gøre det. Husk, at folkene i Berøa blev fremhævet som eksempler til efterfølgelse, fordi de bedømte enhver lære ved at granske Skrifterne. De ville sikre sig, at apostlenes lære harmonerede med det, der stod skrevet: "Disse jøder var mere imødekomende end jøderne i Thessalonika, de modtog ordet med megen velvilje og granskede dagligt Skrifterne for at se, om det forholdt sig sådan" (ApG 17,11).

